

Milé sestry, milí bratři,

dnešní evangelijní úryvek, zdá se, můžeme rozdělit na tři takové části. První je Kristova reakce na obavu učedníků vyslovenou apoštolem Janem, že také ještě někdo další, cizí vyhání zlé duchy Ježíšovým jménem. Za druhou část můžeme považovat Ježíšova slova o podání číše vody Kristovým učedníkům a o hrozném údělu těch, kteří svedou i jednoho z Kristových nepatrných, slova týkající se života celé křesťanské komunity. Třetí část pak tvoří několik rad, co činit, když nás pokouší a k odpadnutí od živého Boha svádí naše ruka, noha či oko.

Ačkoli dnešní starozákonní čtení z knihy Numeri zaměřuje naši pozornost zejména na první ze zmíněných částí evangelijního úryvku, zkusme se krátce zamyslet nad všemi třemi. Třeba formou několika málo střípků, snad podnětů k našemu dalšímu rozjímání...

Začněme tedy Kristovou reakcí na obavu apoštolů, že ještě někdo jiný – kromě nich – vyhání zlé duchy Ježíšovým jménem. «Nebraňte mu! Přece žádný, kdo ve jménu mém vykoná zázrak, nemůže pak hned o mně mluvit špatně. Kdo není proti nám, je s námi» slyšíme z Kristových úst. Aniž bychom zabíhali do podrobností a aniž bychom hledali vysvětlení, proč u Matouše anebo Lukáše v podobné situaci máme zaznamenanou Ježíšovu vlastně opačnou reakci («kdo není s námi, je proti nám»), tak právě toto dnešní Kristovo slovo můžeme vnímat jako nesmírně aktuální. Zvláště pokud ono «v Ježíšově jménu» budeme chápat v širším, snad i v nadkonfesijním smyslu: „ve jménu Boha, ve jména dobra, ve jménu spravedlnosti a milosrdenství“.

Aktuální proto, že v nás lidech bohužel je neblahá tendence negovat dobro, které dělá někdo jiný než my, nebo třeba jen jinak než my anebo (zdánlivě) jiným jménem. Především pokud nějaké skutečné dobro koná nějaký náš konkurent anebo dokonce nepřítel. Naše negace tak může způsobit, že jí to či ono dobro zdevalvujeme anebo přímo zničíme. A tím pádem zahubíme samu přítomnost Pána Ježíše v daném dobru.

«To tak žárlíš kvůli mně?» by se nás možná také zeptal Mojžíš. „Ne, kvůli sobě“ bychom museli možná popravdě odpovědět ve většině případů.

Kéž proto přestaneme žárlit na druhé, konají-li nějaké skutečné dobro, třeba i jiné anebo jinak než my, ale přesto dobro. Vždyť každé skutečné dobro nějak vyhání zlé duchy z tohoto nemocného světa, a proto nemůže být ze své povahy protikřesťanské. Bůh je přeci plností dobra a Kristus jeho (každým) novým „vtělením“ do tohoto světa. Každé skutečné dobro je nějakou přítomností Boha

Raději se radujme z každého dobra vykonaného i druhými a hlavně mu nebraňme. Kdo není proti dobru, je s dobrem a tím pádem také s Kristem.

Konkrétní situace jsou pochopitelně mnohdy složité. Ale vždy je asi lepší radovat se z dobra, které by se třeba nakonec jako dobro až zas tak neukázalo, než abychom nějaké skutečné dobro svou žárlivostí zničili v samém zárodku, než abychom tak Krista znovu křižovali...

Druhá část dnešního evangelijního úryvku je pro leckoho možná nejzávažnější; zvláště Kristova nebývale tvrdá slova: «Kdo by svedl ke hříchu jednoho z těchto nepatrných, kteří věří ve mne, pro toho by bylo lépe, aby mu dali na krk mlýnský kámen a hodili ho do moře». I je totiž můžeme i obecněji parafrázovat a rozvést: Kdo by svým chováním či slovem svedl ke hříchu, odvedl od dobra, odvrátil od Krista, vyhnal z církve jednoho z jeho nepatrných, bylo by pro něj lépe, aby mu dali na krk mlýnský kámen a hodili ho do moře.

Pohoršení maličkých je bezpochyby jedním z největších hříchů. Ač řecké *skandalon* má sice jinou etymologii, české „pohoršení“ ve smyslu „učinění horším“ je v tomto ohledu velmi výmluvné. Nikdo nemá právě druhé činit svým jednáním horšími.

Samozřejmě, že je pravda, že každý člověk je svobodný a je-li dospělý, pak je nejprve sám zodpovědný za svůj život. Nicméně stejně tak platí, že díky naší bytostné vztahovosti jsme

navzájem i propojeni, navzájem se ovlivňujeme. Každý z nás se proto musí nutně také ptát, jaký vliv má jeho vlastní jednání na druhé. Zvlášť pak na nedospělé, na děti anebo jinak slabé a bezbranné v jeho okolí. Čím více je člověk dospělejší, tím více se musí také ohlížet, brát ohled na druhé, na své bratry a sestry. Ostatně i sám svatý Pavel na jedno místě Listu Římanům říká, že nějak silní prostě musí brát ohled na nějak slabší.

Druhé čtení nám připomíná jednu oblast, kterou můžeme obzvlášť pohoršit druhé a odvrátit je do Boha, ba vyhnat z církve; bezuzdným hromaděním majetku na úkor druhých. Nedání spravedlivé mzdy, obohacení se na úkor druhých či jakákoli skutečná nespravedlnost, zvlášť v majetkových věcech, je už ve Starém zákoně jedním z hříchů do nebe volajících. Svatý Jakub to jen opakuje, navíc s poukazem na ještě větší absurditu, když něco takového činí křesťané, kteří ví o krátkosti času, kteří jsou si vědomi posledních dnů, v nichž žijí.

Jak skutečně pohoršující je mnohdy naše bohatství, jednotlivců i společnosti. Vždyť bohatství naší části světa na úkor zbytku je i v reálu skutečným pohoršením pro mnohé lidi v těchto chudých zemích žijících...

Poslední střípek se týká Ježíšovy výzvy k sekání rukou a nohou a vylupování očí, pokud nás tyto svádějí k hříchu. Církev – Bohu díky – nikdy beze zbytku nepřijala doslovný výklad této pasáže, protože podobná praxe, kdykoli se v dějinách vyskytla, byla zamítána.

Jak tedy slova Pána Ježíše číst? Především tak, že zdůrazňují vše převyšující hodnotu Boha a přátelství s ním, pro což by měl člověk ze svého života postupně odstraňovat to, co skutečné přátelství s Bohem ničí. Pokud by někdo přeci jen trval aspoň na nějaké míře doslovnosti, pak může slovu Pána Ježíše snad rozumět tak, že platí, ale jen jako poslední možnost, ovšem s tím, že vždy je zde naštěstí ještě možnost jiná: danému pokušení ruky, nohy či oka prostě nepodlehnout...

Milé sestry, milí bratří, zkusme si něco z dnešního evangelia a obou čtení (a žalmu) odnést. Nejprve krásnou a tak aktuální výzvu, abychom se radovali z jakéhokoli skutečného dobra, které konají ostatní lidé; nekažme takové dobro a nebraňme mu svou žárlivostí. Zadruhé výzvu, abychom měli ve všem, co jsme a jak žijeme, ohled na druhé, nebuďme jim příčinou pohoršení, zvlášť dejme pozor na svou chamtivost, lakotu, nespravedlnost a bohatství, které by se nechtělo dělit; ty pohoršují zvlášť. A do třetice si připomeňme, jak velkou hodnotou je přátelství člověka s Bohem; tu nic opravdu nevyrovná, protože přátelství s Bohem posvěcuje a zbožšťuje i vše ostatní...